

Sygn. akt **V Ca 764/16**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 stycznia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie V Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący:	SSO Magdalena Majewska
Sędziowie:	SSO Agnieszka Wiśniewska SSR del. Iwona Lizakowska - Bytof (spr.)
Protokolant:	sekr. sądowy Urszula Kujawska

po rozpoznaniu w dniu 18 stycznia 2017 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa D. P.

przeciwko Instytutowi (...) z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy - Woli w Warszawie

z dnia 18 stycznia 2016 r., sygn. akt I C 1236/15

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że nadaje mu następującą treść: „zasądza od Instytutu (...) z siedzibą w W. na rzecz D. P. kwotę 29.520 (dwadzieścia dziewięć tysięcy pięćset dwadzieścia) złotych wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 1 grudnia 2013 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 2.786 (dwa tysiące siedemset osiemdziesiąt sześć) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania i nakazuje pobrać od Instytutu (...) z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego dla Warszawy - Woli w Warszawie kwotę 1.107 (tysiąc sto siedem) złotych tytułem brakującej opłaty od pozwu”;

2. zasądza od Instytutu (...) z siedzibą w W. na rzecz D. P. kwotę 3.876 (trzy tysiące osiemset siedemdziesiąt sześć) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu w instancji odwoławczej.

Sygn. akt V Ca 764/16

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 17 stycznia 2015 roku D. P. wystąpił przeciwko Instytutowi (...) z siedzibą w W. z żądaniem zapłaty kwoty 29.520,00 złotych wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 1 grudnia 2013 roku do dnia zapłaty oraz o zwrot kosztów sądowych.

Nakazem zapłaty z dnia 5 lutego 2015 roku wydanym w elektronicznym postępowaniu upominawczym referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym Lublin-Zachód w Lublinie w sprawie o sygn. akt VI Nc-e 109383/15 uwzględnił żądanie pozwu.

Od powyższego nakazu sprzeciw wniósł pełnomocnik pozwanego, wnosząc o oddalenie powództwa w całości.

W odpowiedzi na pozew pełnomocnik pozwanego wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu wraz z kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 18 stycznia 2016 roku Sąd Rejonowy dla Warszawy-Woli w Warszawie oddalił powództwo (pkt.1) zasądził od powoda D. P. na rzecz pozwanego Instytutu (...) z siedzibą w W. kwotę 2 417,00 (dwa tysiące czterysta siedemnaście) złotych tytułem kosztów procesu, w tym kwotę 2 400,00 (dwa tysiące czterysta) złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego (pkt.2)

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy oparł na następujących ustaleniach:

Instytut (...) z siedzibą w W. (dalej: Instytut) jako Inwestor zawarł z (...) spółką akcyjną z siedzibą w B. jako Wykonawcą (dalej: (...)) umowę o roboty budowlane, której przedmiotem było przystosowanie budynku głównego Instytutu w celu przeniesienia Oddziału Ginekologii i Położnictwa oraz remont budynku (...) (budynku administracyjno-poradnianego). Zarówno kierownik kontraktu (M. K.) jak i kierownik budowy byli pracownikami (...) spółki akcyjnej z siedzibą w B.. Dyrektorem reprezentującym Instytut był T. M..

W dniu 1 marca 2012 roku D. P. jako Wykonawca zawarł z (...) jako Zamawiającym umowę nr (...) na wykonanie prac brukarskich w ramach zadania "Adaptacja budynku (...) w zakresie demontażu i utylizacji komponentów azbestu oraz zabezpieczenia powierzchni pod potrzeby jednostek organizacyjnych z przeznaczeniem na specjalistyczne poradnie lekarskie oraz pracownie diagnostyczne w Instytucie (...) z siedzibą w W."

Powyższa umowa nie została zgłoszona do Instytutu. (...) nie zgłosił D. P. jako Podwykonawcę do Instytutu. Instytut nie otrzymał do wglądu umowy między wykonawcą a pozwanym. Jako podwykonawcy zgłoszone były jedynie dwa inne podmioty.

D. P. wykonywał zgodnie z umową zawartą z (...) prace brukarskie i dociepleniowe. (...) uiszczył D. P. część należności z tytułu wykonanych prac. Pracownik Instytutu (...) sądził, że powód jest pracownikiem wykonawcy – (...).

D. P. składał oświadczenia o niezaleganiu przez (...) z dokonywaniem na jego rzecz płatności. Przy czym owe oświadczenia nie były podpisane przez osoby reprezentujące Instytut, a stanowiły jedynie wewnętrzną procedurę, ustaloną między Instytutem a wykonawcą, były jednym z dokumentów składanych przez wykonawcę do zapłaty za fakturę przez Instytut. D. P. wykonywał pierwotnie umówione prace nawet pomimo, iż (...) zakończył swą współpracę z powodowym Instytutem, było to spowodowane upadłością (...), spółka nie wykonała wszystkich umówionych prac.

Pracownik Instytutu zapewnił powoda, że będzie miał zapłacone za wykonane prace.

W dniu 14 maja 2014 roku Sąd Rejonowy w Białymstoku ogłosił upadłość obejmującą likwidację majątku dłużnika (...) spółki akcyjnej z siedzibą w B..

D. P. za wykonane roboty brukarskie wystawił fakturę VAT nr (...) jako płatnika wskazał (...) S.A. i wezwał Instytut (...) z siedzibą w W. do uiszczenia kwoty wskazanej w tej fakturze

Instytut odpowiedział na powyższe wezwanie uznał je za pozbawione podstaw prawnych i odmówił wykonania zaspokojenia.

Na tle tak ustalonego stanu faktycznego Sąd Rejonowy uznał, że powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 6471 § 1 k.c. w umowie o roboty budowlane, o której mowa w art. 647 k.c., zawartej między inwestorem a wykonawcą (generalnym wykonawcą), strony ustalają zakres robót, które wykonawca będzie wykonywał osobiście lub za pomocą podwykonawców.

Do zawarcia przez wykonawcę umowy o roboty budowlane z podwykonawcą jest wymagana zgoda inwestora. Jeżeli inwestor, w terminie 14 dni od przedstawienia mu przez wykonawcę umowy z podwykonawcą lub jej projektu, wraz z częścią dokumentacji dotyczącej wykonania robót określonych w umowie lub projekcie, nie zgłosi na piśmie sprzeciwu lub zastrzeżeń, uważa się, że wyraził zgodę na zawarcie umowy (art. 6471 § 2 k.c.). Umowy, o których mowa w § 2 i 3, powinny być dokonane w formie pisemnej pod rygorem nieważności (art. 6471 § 4 k.c.). Zawierający umowę z podwykonawcą oraz inwestor i wykonawca ponoszą solidarną odpowiedzialność za zapłatę wynagrodzenia za roboty budowlane wykonane przez podwykonawcę. Odmiennie postanowienia umów, o których mowa w niniejszym artykule, są nieważne (art. 6471 § 5 i 6 k.c.).

Na wstępie rozważań Sąd Rejonowy wskazał, że art. 6471 § 1 jest przepisem o charakterze wyjątkowym, co oznacza, że powinien być interpretowany ściśle (tak SN w wyroku z 22 czerwca 2007 roku, V CSK 131/2007, LexisNexis nr (...)). Analiza przepisu art. 6471 § 2-5 k.c. prowadzi do wniosku, że dla powstania odpowiedzialności solidarnej inwestora i (generalnego) wykonawcy wobec podwykonawcy konieczne (a zarazem wystarczające) jest wystąpienie dwóch przesłanek: a) zawarcie przez wykonawcę z podwykonawcą umowy, której przedmiotem jest wykonanie robót budowlanych, przy czym wymagana jest tu forma pisemna pod rygorem nieważności (art. 6471 § 4 k.c.), i b) wyrażenie przez inwestora (w sposób czynny, w tym dorozumiany lub bierny) zgody na dojście do skutku tej umowy.

W każdym przypadku na podwykonawcy spoczywa ciężar udowodnienia, że objęte odpowiedzialnością solidarną roszczenie o zapłatę na jego rzecz wynagrodzenia powstało i jest wymagalne (art. 6 k.c.).

Do zgody wymaganej przez art. 6471 § 2 i 3 k.c. nie stosuje się art. 63 § 2 k.c. Zgoda ta może być wyrażona przez każde zachowanie, które ujawnia ją w sposób dostateczny (art. 60 k.c.); niezależnie od tego zgodę uważa się za wyrażoną w razie ziszczenia się przesłanek określonych w art. 6471 § 2 zd. drugie k.c. (zob. uchwała (7) SN z 29 kwietnia 2008 roku, III CZP 6/2008, OSNC 2008, nr 11, poz. 121)

Zgoda inwestora na zawarcie przez wykonawcę umowy z podwykonawcą może być wyrażona w dwojaki sposób: czynny (aktywny), polegający na wyraźnym lub dorozumianym oświadczeniu woli lub bierny (pasywny), objawiający się brakiem zgłoszenia przez inwestora na piśmie sprzeciwu lub zastrzeżeń w terminie 14 dni od przedstawienia mu umowy z podwykonawcą lub jej projektu, wraz z częścią dokumentacji dotyczącej wykonania określonych robót powierzonych podwykonawcy (art. 6471 § 2 zd. 2).

Zgoda czynna (w tym wyrażana w sposób dorozumiany) powinna odnosić się do skonkretyzowanej umowy między wykonawcą a podwykonawcą, przy czym inwestor w chwili wyrażenia takiej zgody powinien posiadać pozytywną wiedzę o istotnych postanowieniach zatwierdzonej umowy, dotyczących zwłaszcza wysokości wynagrodzenia należnego podwykonawcy oraz zakresu powierzonych mu prac. Wiedza o tym elementach pozwala inwestorowi na ocenę ryzyka wynikającego z przyjęcia (poprzez udzielenie zgody) solidarnej odpowiedzialności za zapłatę wynagrodzenia danemu podwykonawcy (skonkretyzowany dług).

Zgoda inwestora (wykonawcy) dotyczyć ma zawarcia przez wykonawcę (podwykonawcę) umowy o roboty budowlane z podwykonawcą, a więc konkretnej umowy, o określonej treści, zawartej lub przynajmniej wstępnie uzgodnionej ze zindywidualizowanym podmiotem w zakresie wszystkich istotnych postanowień, szczególnie tych, które decydują o wysokości wynagrodzenia. (zob. uchwała (7) SN z 29 kwietnia 2008 roku, III CZP 6/2008 wskazana powyżej)

Surowy skutek wyrażenia zgody przez inwestora: nałożenie na niego solidarnej odpowiedzialności za zapłatę wynagrodzenia podwykonawcy, wymaga zagwarantowania mu minimalnej ochrony prawnej. Tę ochronę zapewnia znajomość okoliczności pozwalających ocenić zakres i stopień zagrożenia wynikającego z przyjmowanej odpowiedzialności, to jest wiedza o osobie podwykonawcy oraz treści umowy zawartej z nim umowy. Dla uzyskania zgody inwestora na zawarcie umowy z podwykonawcą nie jest konieczne przedstawienie inwestorowi przez wykonawcę umowy z podwykonawcą lub jej projektu wraz z częścią dokumentacji. Wystarczy, gdy inwestor uzyska wiedzę o osobie podwykonawcy oraz treści umowy zawartej pomiędzy wykonawcą a podwykonawcą. Nieistotne jest źródło tej wiedzy, natomiast niezbędne jest, aby umowa została zindywidualizowana podmiotowo i przedmiotowo (por. wyrok SN z 26 czerwca 2008 roku, II CSK 80/2008, MoP 2008, nr 22, s. 1215).

Zgoda czynna (aktywna) inwestora może przybierać różną formę. Inwestor może wyrażać ją na piśmie bądź ustnie albo przez inne zachowanie, które w sposób dostateczny ujawnia jego wolę (art. 60 k.c.). Akceptacja inwestora następować może przez czynności faktyczne, w sposób dorozumiany, np. przez tolerowanie obecności podwykonawcy na placu budowy, dokonywanie wpisów w jego dzienniku budowy, odbieranie wykonanych przez niego robót oraz dokonywanie podobnych czynności (tak wyrok SN z 4 lutego 2011 roku, III CSK 152/2010, IC 2012, nr 1, s. 42).

Druga postać zgody inwestora (bierna, pasywna) polega na tym, że w myśl art. 6471 § 2 zd. 2 k.c. brak zgłoszenia na piśmie sprzeciwu lub zastrzeżeń w terminie 14 dni od przedstawienia inwestorowi przez wykonawcę umowy z podwykonawcą lub jej projektu, wraz z częścią dokumentacji dotyczącej wykonania robót powierzonych podwykonawcy, utożsamia się z udzieleniem zgody. Chodzi tu o fikcję prawną przypisującą milczeniu inwestora skutki oświadczenia woli. Ma ona zastosowanie niezależnie od tego, czy milczenie inwestora jest działaniem świadomym i zamierzonym. Podstawą podjęcia przez inwestora decyzji o udzieleniu lub odmowie zgody może być - oprócz pełnego tekstu umowy - także jej projekt udostępniony przed jej zawarciem. Przedkładany inwestorowi projekt powinien obejmować przynajmniej elementy istotne z punktu widzenia oceny ryzyka odpowiedzialności solidarnej, a zatem wartość wynagrodzenia podwykonawcy oraz zakres powierzanych mu prac. Elementem koniecznym jest przedłożenie wraz z umową lub projektem również części dokumentacji dotyczącej robót wykonywanych przez podwykonawcę, chyba że jest już ona w posiadaniu inwestora.

Zestawienie postanowień art. 6471§ 1 i § 2 k.c. wskazuje, że nie wystarczy udzielona z góry zgoda blankietowa na umowę o jakiegokolwiek treści z jakimkolwiek wykonawcą.

W dalszej części rozważań Sąd I instancji wskazał, że powód nie podołał ciężarowi dowodu, jaki na nim spoczywał w rozumieniu art. 6 k.c. W materiale dowodowych nie sposób bowiem doszukać się dowodów potwierdzających fakt wyrażania zgody przez pozwanego inwestora w sposób konkludentny na umowę powoda jako podwykonawcę z wykonawcą. Nie udowodniono również, iż inwestorowi dostarczona została umowa zawarta między powodem a Wykonawcą a następnie minęło 14 dni i nastąpiła milcząca zgoda o jakiej mowa w art. 6471 § 2 zd. 2 k.c.

Okoliczność, że Inwestor – pozwany wiedział, iż roboty budowlane będące przedmiotem umowy łączącej go z (...) spółką akcyjną z siedzibą w B., wykonują Podwykonawcy, w tym powód w żaden sposób nie świadczą o tym, iż pozwany znał treść tej konkretnej umowy zawartej lub przynajmniej wstępnie uzgodnionej pomiędzy powodem a Wykonawcą w zakresie wszystkich istotnych postanowień, szczególnie tych, które decydują o wysokości wynagrodzenia. Brak udowodnienia faktu znajomości Inwestora przedmiotowo i podmiotowo istotnych warunków umowy łączącej Wykonawcę z powodem jako Podwykonawcą musi skutkować uznaniem, że pozwany jako Inwestor nie ponosi odpowiedzialności solidarnej wraz z Wykonawcą za zapłatę wynagrodzenia za roboty budowlane wykonane przez podwykonawcę. Z okoliczności, że pracownicy pozwanego – T. S. (1) i T. K. wiedzieli o obecności powoda na terenie robót i o wykonywanych przez niego pracach nie wynika, że wiedzieli oni, że powód jest podwykonawcą; świadek T. S. (2) zeznał, że sądził, że powód pozostaje pracownikiem (...). Nawet wyrażenie dorozumianej zgody na pracę powoda jako podwykonawcy nie jest wystarczające do uznania, że Inwestor ponosi solidarną odpowiedzialność z Wykonawcą za zapłatę wynagrodzenia Podwykonawcy. Warunkiem koniecznym dla aktualizacji tej odpowiedzialności jest to, aby zgoda owa dotyczyła określonej i konkretnej umowy zawartej między Wykonawcą a Podwykonawcą. Solidarnej odpowiedzialności pozwanego jako Inwestora nie tworzy również okoliczność, że T. K. - pracownik pozwanego –

zapewniał powoda, że jego należności zostaną spłacone. Osoba ta, choć zatrudniona była wówczas w Instytucie (...) z siedzibą w W., nie mogła składać oświadczeń woli, które byłyby wiążące dla pozwanego. Takie oświadczenia woli, co zostało ustalone składać mógł tylko dyrektor T. M. (co wynika z KRS pozwanego – k. 75-77).

Z tych też powodów Sąd Rejonowy uznał, że powództwo podlegało oddaleniu.

O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c.

Apelację od powyższego orzeczenia wywiódł powód, zaskarżając je w całości.

Wyrokowi zarzucił;

1. naruszenie przepisów prawa materialnego, mające wpływ na treść wyroku, polegające na obrazie:

- art. 647¹ § 2 k.c. - poprzez stwierdzenie, że dla przyjęcia odpowiedzialności inwestora konieczne jest wyrażenie zgody na wykonywanie prac przez podwykonawcę w sposób sformalizowany, zaś niewystarczająca jest wiedza o wykonywanych pracach podwykonawcy, a tym samym wyrażenie zgody w sposób dorozumiany;

- art. 647¹ § 2 k.c. - przez uznanie, że dla przyjęcia odpowiedzialności inwestora nie są wystarczające (jak w przedmiotowej sprawie) udział przedstawiciela podwykonawcy w naradach, sprawowanie przez inwestora kontroli stanu płatności generalnego wykonawcy wobec podwykonawców i sukcesywne żądanie przez inwestora oświadczeń podwykonawców o braku zaległych płatności generalnego wykonawcy;

2. naruszenie przepisów prawa procesowego, mające istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia w sprawie:

- art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. - poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, polegające na dokonaniu oceny dowodów w sposób dowolny i uchybiający zasadom logiki oraz doświadczenia życiowego, co w konsekwencji doprowadziło do błędu w ustaleniach faktycznych, skutkującego przyjęciem, iż pozwany nie wyraził w sposób konkludentny zgody na umowę powoda jako podwykonawcy z generalnym wykonawcą

- art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 328 k.p.c. - przez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego sprawy i wadliwe przyjęcie, że sprawowanie przez inwestora kontroli stanu płatności generalnego wykonawcy wobec podwykonawców i sukcesywne żądanie przez inwestora oświadczeń podwykonawców o braku zaległych płatności generalnego wykonawcy nie świadczą o znajomości istotnych postanowień umowy łączącej generalnego wykonawcę z podwykonawcą,

- art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 328 k.p.c. - poprzez wadliwe sporządzenie uzasadnienia zaskarżonego wyroku i niewyjaśnienia w nim w sposób jasny i logiczny motywów przyjętego rozstrzygnięcia, co w konsekwencji uniemożliwia przeprowadzenie rzetelnej analizy rozstrzygnięcia i jego podważenia w ramach dwuinstancyjnego postępowania;

- art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. - poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego sprawy, co doprowadziło do przyjęcia, że wiedza o osobie podwykonawcy, pracach przez niego wykonywanych oraz udział przedstawiciela podwykonawcy w naradach nie świadczą o wyrażeniu przez inwestora dorozumianej zgody na wykonywanie prac przez podwykonawcę;

- art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. - przez brak rozważenia przy wydawaniu zaskarżonego wyroku, iż pozwany inwestor miał wiedzę o okolicznościach pozwalających na skonkretyzowanie podwykonawcy, zakresu powierzonych mu prac oraz należnego wynagrodzenia, które to okoliczności wynikały z przedkładanych mu oświadczeń podwykonawców o braku zaległych płatności generalnego wykonawcy.

3. błędy w zakresie ustaleń faktycznych mające znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy polegające na przyjęciu, że:

- inwestor nie wyraził w sposób dorozumiany zgody na wykonywanie prac przez podwykonawcę;
- udział przedstawiciela podwykonawcy w naradach, sprawowanie przez inwestora kontroli stanu płatności generalnego wykonawcy wobec podwykonawców i sukcesywne żądanie przez inwestora oświadczeń podwykonawców o braku zaległych płatności generalnego wykonawcy nie świadczą o znajomości istotnych postanowień umowy łączącej generalnego wykonawcę z podwykonawcą;
- inwestor nie znał przedmiotowo i podmiotowo istotnych warunków umowy łączącej wykonawcę z powodem jako podwykonawcą a tym samym uznanie, że pozwany inwestor nie ponosi odpowiedzialności solidarnej wraz z wykonawcą za zapłatę wynagrodzenia za roboty budowlane wykonane przez powoda;
- inwestor nie znał istotnych postanowień umowy łączącej podwykonawcę z wykonawcą a w szczególności tych dotyczących wynagrodzenia, pomimo ustalenia, że oświadczenia o niezaleganiu przez wykonawcę z dokonywaniem płatności na rzecz powoda

stanowiły wewnętrzną procedurę ustaloną między Instytutem a (...) S.A. i były jednym z dokumentów składanych przez wykonawcę do zapłaty za fakturę przez Instytut.

Apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i zasądzenie od pozwanego Instytutu (...) z siedzibą w W. na rzecz powoda D. P. kwoty 29 520,00 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 1 grudnia 2013 r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie na rzecz powoda kosztów postępowania od strony pozwanej w tym kosztów zastępstwa procesowego, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi I-szej instancji do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na wywiedzioną apelację powoda pozwany wniósł o jej oddalenie w całości, zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania odwoławczego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Wywiedziona apelacja przez stronę powodową musiała skutkować zmianą zaskarżonego orzeczenia.

Przede wszystkim wskazać należy, iż Sąd Okręgowy w niniejszym składzie nie podziela stanowiska Sądu Najwyższego zawartego w uchwale z dnia 17 lutego 2016 roku III CZP 108/15, na które to powołuje się pozwany w odpowiedzi na wniesioną apelację powoda. Bowiem w ocenie Sądu Okręgowego takie stanowisko pozbawia możliwości dochodzenia świadczenia podmiot, który wykonał wszystkie prace wynikające z umowy zawartej pomiędzy powodem a głównym wykonawcą robót na rzecz Inwestora. Zakres tych prac nie był w niniejszej sprawie przez żadną ze stron kwestionowany. Ponadto Inwestor zgadzał się na obecność powoda jako podwykonawcę na terenie wykonywania robót budowlanych. Wskazać należy, iż materiał dowodowy dawał podstawy ażeby ustalić, iż Inwestor znał zakres prac wykonywanych przez powoda. Prowadził z nim również negocjacje. Powód uczestniczył w różnych zebraniach, spotkaniach czy też w rozmowach indywidualnych z pracownikami pozwanego- Inwestora w procesie budowlanym, w czasie których negocjowane były zarówno zakres jak i sposób wykonywania przedmiotowych prac. Jeżeli zatem inwestor wyraża zgodę na zawarcie odpowiedniej umowy o roboty budowlane pomiędzy wykonawcą a podwykonawcą, podstawowe znaczenie ma wówczas indywidualizacja tej zgody w sensie podmiotowym (w odniesieniu do jej podmiotów) i przedmiotowym (w odniesieniu do jej treści).

Sąd Okręgowy w pełni podziela stanowisko zawarte w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 23 kwietnia 2008 roku III CSK 287/07, iż nie ma znaczenia, czy umowa bądź jej projekt z częścią dokumentacji technicznej zostały w ogóle "przedstawione" inwestorowi w sposób określony w art. 647¹ § 2 KC. Wystarczy wiedza o ich treści wynikająca także z innych źródeł, jeżeli na taką wiedzę wskazują okoliczności trwającego przez dłuższy czas procesu inwestycyjnego, a z zachowania się inwestora w toku inwestycji wynika, że wykonywanie określonego fragmentu robót

przez zindywidualizowanego podwykonawcę było przez niego bezsprzecznie akceptowane (Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 23 kwietnia 2008 roku III CSK 287/07).

Przy tym wskazać należy, iż przy zgodzie czynnej, choć dorozumianej wystarczającym zabezpieczeniem inwestora jest jego wiedza o podmiocie i przedmiocie oraz potrzebach realizacyjnych zadania inwestycyjnego. Wiedza inwestora o zakresie rzeczowo-finansowym robót budowlanych wykonywanych przez podwykonawcę może wynikać z takich źródeł jak udział w naradach, czy udział w negocjacjach mających na celu prawidłowe rozliczenie podwykonawcy (tak też Sąd Apelacyjny w Krakowie w wyroku z dnia 23 stycznia 2013 roku, I ACa 1165/12). Jak zgodnie przyjmuje judykatura, forma pisemna pod rygorem nieważności zastrzeżona jest tylko dla umowy zawieranej przez wykonawcę z podwykonawcą, a do zgody inwestora, wykonawcy lub podwykonawcy wymaganej przez art. 647¹ § 2 i 3 KC nie stosuje się art. 63 § 2 KC i może być ona wyrażona przez każde zachowanie, które ujawnia ją, w myśl art. 60 KC, w sposób dostateczny (por. uchwałę (7) Sądu Najwyższego z dnia 29 kwietnia 2008 r., III CZP 6/08, OSNC 2008, nr 11, poz. 121, nie publikowane wyroki Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2011 r., III CSK 152/10, z dnia 24 stycznia 2014 r., V CSK 124/13, z dnia 16 kwietnia 2014 r., V CSK 296/13).

Postępowanie dowodowe przeprowadzone w niniejszej sprawie wykazało, iż składane były, co nie było również negowane przez każdą ze stron w toku postępowania przez sądem pierwszej instancji, Inwestorowi oświadczenia przez podmioty, które zawarły umowę z generalnym wykonawcą o niezaleganiu przez Głównego wykonawcę z płatnościami za poszczególne etapy wykonywanych robót na rzecz podwykonawców, w których to oświadczeniach powód określany był jako podwykonawca. Zatem należy wskazać, iż materiał dowodowy zebrany w niniejszej sprawie pozwala na przyjęcie, iż pozwany miał wiedzę o podmiocie i przedmiocie oraz potrzebach realizacyjnych powoda jako podwykonawcy w tym procesie inwestycyjnym.

Stwierdzić należy, iż zgoda inwestora na wykonanie robót budowlanych przez wykonawcę (generalnego wykonawcę) z udziałem podwykonawcy może być wyrażona w trzech różnych formach: w pisemnej, milczącej (tzw. zgoda bierna), uregulowanej szczegółowo przepisem art. 647^[1] § 2 KC i w sposób dorozumiany, przez każde zachowanie inwestora, które ujawnia ją w sposób dostateczny (tzw. zgoda czynna inwestora). Forma pisemna wyrażenia zgody inwestora, w której strony wyrażają oświadczenie woli, stanowi najbardziej przekonujące źródło dowodowe, zarówno dla badania konsensusu stron, jak i wyrażenia zgody inwestora na wykonanie robót przez wykonawcę z udziałem podwykonawcy. Skuteczność zgody milczącej inwestora (biernej) na zawarcie przez wykonawcę umowy z podwykonawcą normuje przepis art. 647^[1] § 2 zdanie drugie KC. Zgoda milcząca inwestora, o której mowa w art. 647^[1] § 2 KC, jest specyficzną konstrukcją prawną, zbudowaną na potrzeby umowy o roboty budowlane i nie stosuje się do niej art. 63 KC. Przy tzw. zgodzie dorozumianej (czynnej) wystarczającym zabezpieczeniem inwestora jest jego wiedza o podmiocie i przedmiocie oraz potrzebach realizacyjnych zadania inwestycyjnego. Wiedza inwestora o zakresie rzeczowo-finansowym robót budowlanych wykonywanych przez podwykonawcę może wynikać z takich źródeł jak udział w naradach, czy udział w negocjacjach, mających na celu prawidłowe rozliczenie podwykonawcy. W przypadku udzielenia zgody czynnej w odróżnieniu od zgody milczącej - nie istnieje konieczność przedstawienia inwestorowi umowy z podwykonawcą lub jej projektu z odpowiednią dokumentacją (tak też Sąd Apelacyjny w Krakowie w wyroku z dnia 23 stycznia 2013 roku, I ACa 1165/12).

Wobec powyższego Sąd Okręgowy wskazuje, iż w niniejszej sprawie mamy do czynienia ze zgodą dorozumianą, gdzie wystarczającym zabezpieczeniem inwestora jest jego wiedza o podmiocie i przedmiocie oraz potrzebach realizacyjnych zadania inwestycyjnego. Zatem brak jest wymogu, ażeby tę zgodę dorozumianą musiała poprzedzać wcześniejsza możliwość zapoznania się przez inwestora z samą treścią umowy.

Wobec skutecznie podniesionych zarzutów przez stronę powodową Sąd odwoławczy zmienił na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zaskarżony wyrok w ten sposób, iż zasądził na rzecz powoda żadaną kwotę określoną w pozwie oraz nakazał pobrać od Instytutu (...) z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego dla Warszawy - Woli w Warszawie kwotę 1.107 złotych tytułem brakującej opłaty od pozwu.

W konsekwencji powyższego Sąd Okręgowy o kosztach procesu orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy zgodnie z art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z §2 pkt.5 w zw. z § 10 ust.1. pkt.1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz zasądził na rzecz powoda kwotę 1476 złotych tytułem pobranej opłaty od wywiezionej apelacji.